

COVID-19: Procedure afname diepe neuswisser (nasofaryngeaal) en gecombineerde keel- en oppervlakkige neuswisser voor diagnostiek en screening

1. Inleiding

Om een infectie met het nieuwe coronavirus (SARS-CoV-2) aan te tonen wordt een staal van de bovenste luchtwegen afgenomen. Dit kan zowel met een diepe neuswisser (nasofaryngeale wisser) als met een keelwisser (orofaryngeale wisser) omdat het virus zich ter hoogte van beide sites kan vermenigvuldigen.

In deze procedure worden zowel de afname van een diepe neuswisser (nasofaryngeale wisser) als van een gecombineerde keel- en neuswisser (orofarynxwisser + voorste gedeelte van de neus) beschreven.

Belangrijk! De keuze van afnamesite wordt bepaald door de wisser die beschikbaar is (zie ook overzicht laatste bladzijde):

- Eswab met oranje of rode dop zijn heel fijne wissers → geschikt als diepe neuswisser (nasofaryngeale afname)
- Eswab met roze dop → keelwisser of gecombineerde keel- en oppervlakkige neuswisser.

2. Voorbereiding

- Draag de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen (FFP2-masker indien beschikbaar of proceduremasker oogbescherming, schort en handschoenen).
- Informeer de patiënt dat de afname eventjes vervelend kan zijn.
- Laat een kind bij voorkeur op de schoot van ouders zitten.

3. Afname van een nasofaryngeaal staal (= diepe neuswisser)

Belangrijk! Gebruik hiervoor alleen de UTM wisser (rode dop) of Eswab met oranje dop (zie overzicht laatste bladzijde)

NIET te gebruiken: de Eswab met roze dop, die te dik is en niet tot in de nasofarynx kan geschoven worden. (Dit is bijzonder pijnlijk met hoog risico op neusbloedingen!).

(Relatieve) contra-indicaties:

- Ziekte van Rendu-Osler-Weber
- Ernstige thrombopenie (< 15. 10⁹/L)
- Recente neus cauterisatie en/of chirurgie

Consulteer de behandelende arts bij twijfel

STOP tijdens de procedure en probeer via ander neusgat indien: weerstand bij het inbrengen van de Swab of pijn bij de patiënt

1 Buig het **hoofd lichtjes naar achteren** en breng de Swab in. Druk de Swab lichtjes tegen het onderste gedeelte van de neus aan.

2 Breng de Swab tot in de nasofarynx. Dit is **ongeveer de helft van de lengte van de neus tot het oor**.

3 **Draai de Swab minimaal 3 maal rond** om voldoende materiaal op te nemen

4 **Verwijder** de Swab uit de neusholte.

5 **Breek de Swab af** in de bijhorende tube ter hoogte van de rode lijn. Sluit de tube en breng de **patiëntgegevens** aan op de tube.

Swab Elute

Link naar filmpje voor afname nasofaryngeale stalen (in het Engels):

<https://www.youtube.com/watch?v=DVJNWefmHjE>

2. Afname van een gecombineerde keel- en oppervlakkige neuswisser

2.1 Materiaal

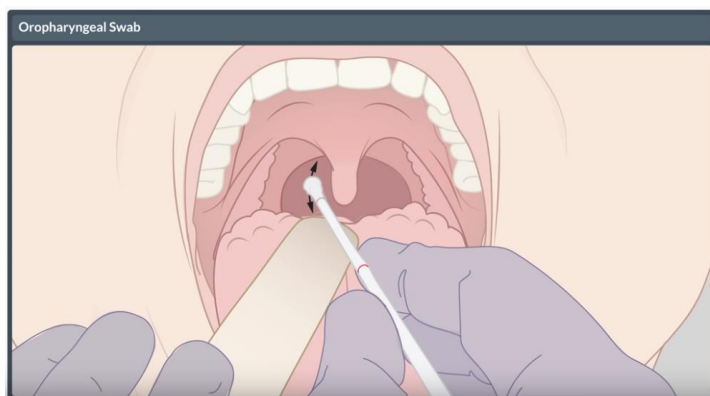
- e-swab met roze dop
- houten tongspatel

2.2 Voorbereiding

- Instrueer de patiënt dat hij zal gevraagd worden om “AH” te zeggen waardoor de huig wordt verheven. Waarschuw dat een kokhalsreflex kan uitgelokt worden door de handeling.

2.3 Uitvoering

- Open de verpakking en neem de wisser eruit
- Buig het hoofd lichtjes naar achteren.
- Vraag de patiënt om diep in te ademen.
- Druk de tong met behulp van een tongspatel goed naar beneden.
- Vraag de patiënt om “AH” te zeggen.
- Plaats de wisser tegen de achterwand van de keel en strijk met de wisser een 2-3 tal keer tegen de dorsale farynxwand, doe dit zowel aan de linker als de rechter kant. Doe dit zacht, maar doelgericht en snel. Indien het niet lukt in een beweging, vraag de patiënt tussentijds om nogmaals diep in te ademen en “AH” te zeggen.
- Breng vervolgens dezelfde wisser achtereenvolgens in het rechter en linker neusgat. Hou deze horizontaal en stop van zodra je lichte weerstand voelt of tot waar verdragen wordt (niet tot in de nasofarynx schuiven!)
- Draai 3 keer rond in elk neusgat.
- Open de tube gevuld met medium. Plaats de wisser erin en breek deze af ter hoogte van het indicatorstreepje. Sluit de tube goed af. Breng de patiëntgegevens aan op de tube.

Figuur 1: Het staal moet afgenomen worden ter hoogte van de achterwand van de keel (orofarynx), zie pijltjes.

Figuur 2: Druk met een tongspatel de tong naar beneden en strijk met de wisser een 2-3 tal keer tegen de achterwand van de keel, doe dit zowel aan de linker als de rechter kant. Doe dit zacht, maar doelgericht en snel.

Figuur 3: Breng vervolgens dezelfde wisser achtereenvolgens in het rechter en linker neusgat. Hou deze horizontaal en stop van zodra je lichte weerstand voelt of tot waar verdragen wordt (niet tot in de nasofarynx schuiven!) Draai 3 keer rond in elk neusgat.

Disclaimer: Het raadplegen of het gebruik van deze richtlijnen en procedures ontslaat de gebruiker geenszins van diens verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid. Het UZ Gent kan op generlei wijze aansprakelijk worden gesteld door externe gebruikers van dit document. Bij gebruik dient steeds verwezen te worden naar de correcte titel en het UZ Gent als auteur.

Type Wisser	Copan UTM wisser (rode dop)	Copan oranje Eswab (oranje dop)	Copan roze Eswab (roze dop)
Uitzicht		 <p>Tube kleiner dan UTM wisser</p>	 <p>kleiner dan UTM wisser</p> <p>Tube</p>
Eigenschappen	Dunne wisser Flexibel stokje Tube iets groter dan eSwabs	Dunne wisser Flexibel stokje Tube iets kleiner dan UTM wisser	Dikke wisser Flexibel stokje Tube iets kleiner dan UTM wisser
Toegelaten analyse	Nasofaryngeale afname voor COVID PCR	Nasofaryngeale afname voor COVID PCR	Keelwisser voor COVID PCR Oppervlakkige neuswisser voor COVID PCR (Faecale wisser voor COVID PCR)

<u>Niet</u> gebruiken voor	Keelwisser Faecale wisser	Keelwisser Faecale wisser	Nasofaryngeale afname (swab te dik voor de nasofarynx – pijnlijk en traumatisch!)
-----------------------------------	------------------------------	------------------------------	---

Auteurs: Prof. dr. Isabel Leroux-Roels, Dr. Annelies Aerssens, Dr. Liselotte Coorevits

Versie 2, 09/04/2020